

Kaupunkiympäristötoimiala
Liikenne- ja katusuunnittelu
Yleiskaavasuunnittelija Henna Hovi

Kyseessä on Helsingin kaupungin vammaisneuvoston hyväksymän asiakirjan allekirjoittamaton sähköinen versio.

Asia: Vammaisneuvoston lausunto Kävelyn edistämishjelmaan

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta kommentoida kaupungin kävelyn edistämishjelmaa. Vammaisneuvosto kannattaa ohjelman monia tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka auttavat myös niitä kaupunkilaisia, joilla on erilaisia vaikeuksia ja esteitä kävelemissä. Kävely-ympäristön esteiden poistaminen ja esteettömyyden edistäminen helpottavat kaikkien kaupunkilaisten mahdollisuutta kävellä ja liikkua myös erilaisten apuvälineiden avulla tai lastenvaunujen kanssa.

Vammaisneuvosto pitää hyvänä konkreettisia toimenpide-ehdotuksia (17 ja 18) talvikunnossapidon luokitusten tarkistamisesta sekä levähdyspaikkojen tarjoamisesta. Talvikausien luminen ja liukas kävely-ympäristö estävät liikkeelle lähtemisen. Talvikunnossapito on erityisen tärkeä heille, joilla käveleminen ja tasapainon ylläpitäminen ovat muutenkin vaikeaa.

Kaupunkilaiset rohkaistuvat lähtemään kävellen liikenteeseen, jos heillä on tieto levähdysmahdollisuudesta ja retin varrella olevista penkistä. Esteettömyyden erikoistason alueilla ja reiteillä 50 metrin välimatka penkkien välillä on hyvä erityisesti heille, jotka käyttävät kävelyn apuvälineitä, kuten kävelykeppiä, kyynärsauvoja tai rollaattoria. Tiheästi olevat levähdyspaikat mahdollistavat ulkoilun ja kävelyn myös kävelyn ydinalueilla ja tasaisilla merenranta reiteillä, kuten Kaivopuiston ja Tokoinrannassa.

Toimenpide 12 ja tavoite tehdä raitioliikenteen pysäkille johtavia kävelyreittejä laadukkaammiksi ei vammaisneuvoston näkökulmasta ole riittävä, jos pysäkkien välimatkoja pidennetään. Ikäihmisille ja vaikeasti liikkuville kaupunkilaisille liian pitkä kävelymatka pysäkille muodostuu esteeksi käyttää raitiovaunua ja liikkua lähialueisiin.

Vammaisneuvosto toivoo, että kävelyn edistämishjelmaa tehdään koordinoitusti pyöräilyn edistämisen kanssa (toimenpide 11). Pyöräilylle ja kävelyllä on tärkeää rakentaa omia kaistoja ja merkitä ne hyvin, ettei kävelystä tule turvatonta. Erillisten kaistojen merkinnät toimivat lumettomana aikana ja helpottaa kävelijöitä. On tarpeen kiinnittää erityistä huomiota risteyskohtien ja pysäkkialueiden suunnitteluun, ettei kohtaamisissa tule vaaratilanteita, kun pyöräilijöiden vauhti on huomattavasti nopeampaa kuin hitaasti tai apuvälineiden avulla kävelevien kaupunkilaisten.

Ohjelmaluonnoksessa mainitaan, että liikennevalojen odottelu lisää kävelyaikaa. Vammaisneuvoston näkökulmasta on myös tärkeää, että suojateiden liikennevaloissa vihreä valo palaa kävelijälle riittävän pitkän ajan, että hitaastikin kävelevät henkilöt ehtivät kadun yli. Tämä on erityisen tärkeä niissä kohdissa, joissa kadun ylityksessä kaistojen välissä ei ole keskisaareketta, mihin kävelijä voi pysähtyä. Onneksi keskisaarekkeita on lisätty, koska nämä lisäävät turvallisuuden tunnetta lähteä ylittämään katua. Keskisaarekkeen on oltava esteetön. Pyörätuolilla ja sähkömopoilla kulkevia varten tulee suojatien ylittäminen olla esteetöntä jo siitä alkaen, mistä lähdetään ylittämään ajotietä eli katukiveys tulee olla riittävän kalteva.

Kävelyn edistämishjelmassa on mainittu myös luontokävely. Ohjelmassa on tärkeää eri toimenpiteillä edistää konkreettisesti esteetöntä luonnossa, puistoissa, viheralueilla ja meren rannoilla liikkumista eri vuoden aikoina. Keskuspuistossa on hienoja metsäisiä reittejä, mutta nyt ne ovat pyöräilijöiden valloittamia. Kävelyn edistämishjelmaan tulee sisällyttää toimenpide, jolla mahdollistetaan, että myös hitaasti kävelevät kaupunkilaiset voisivat nauttia Keskuspuiston metsämaisemista.

Vammaisneuvosto kannattaa ohjelman tavoitetta kunnostaa kävelyteitä keskustassa ja tehdä asemanseutuja turvallisemmiksi ja viihtyisämmiksi. Tarvitaan selkeät ja kunnossa olevat opasteet auttamaan kävelijöitä löytämään oikeat reitit. Hiekoitushiekan poistaminen jalkakäytäviltä ja kävelyteiltä oikea-aikaisesti keväällä vaikuttaa sekä ilmanlaatuun sekä kävelyn esteettömyyteen. Ajoneuvoliikenteen rahoittaminen vaikuttaa ilmansaasteisiin ja -puhtauteen sekä äänimaailman ja meluun, joilla on vaikutusta kävelyreittien houkuttelevuuteen.

Vammaisneuvosto toivoo, että tulevalla Kävelykoordinaattorilla (toimenpide 5) on osaamista ottaa huomioon liikkumis- ja toimimisesteisten ja erilaisten apuvälineiden avulla liikkuvien ihmisten näkökulmat ja tarpeet huomioon. Myös ehdotettujen kokeilujen (toimenpide 4) laadinnassa on hyvä ottaa mukaan myös liikkumis- ja toimimisesteisteisiä kokemustoimijoita suunnitelmien seurantaan. Kävelyä edistävää viestintää tulee tehdä myös selkokielellä.

Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että edellä esitetyt esteettömyyden näkökulmat sisältyvät toimenpideohjelman 20 mukaan liikenneympäristön suunnittelun ammattilaisille laadittavaan laadukkaan kävely-ympäristön suunnitteluohjeeseen ja tarkastuslistaan.

Helsingissä, 19.3.2020

Helsingin vammaisneuvosto

Justus Mollberg
puheenjohtaja

Tiina Lappalainen
sihteeri